

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych, Narkotykowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
w Gminie Kodeń na lata 2010-2013.**

Wprowadzenie:

Zadania związane z prowadzeniem działań profilaktycznych i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii, a także przeciwdziałanie przemocy należą do zadań własnych gminy.

Ważną przemianą, która dokonała się w dziedzinie rozwiązywania problemów społeczności związanych z alkoholem, narkotykami i wiążącą się z tym również przemocą, jest stopniowa decentralizacja zadań, uwzględniająca rosnącą odpowiedzialność społeczności lokalnych i jej liderów. Ze względu na fakt, że zasięg problemów alkoholowych jest rzeczywiście rozległy, realne rezultaty mogą przynieść działania kompleksowe, zaplanowane na szerszą skalę. Problemy związane z alkoholem dotyczą różnych sfer naszego życia i powodują różne szkody (społeczne, zdrowotne, ekonomiczne) zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi czy przestępczością, jak i te niewymierne (cierpienie i ból). Należy zdawać sobie sprawę z tego, że szkody te dotyczą zarówno kraju, społeczności lokalnej, jak i konkretnej rodziny. Dlatego „polityka alkoholowa powinna obchodzić wszystkich”, chociaż obserwacje pokazują, że w samorządach gminnych dzieją się rzeczy ważne i potrzebne, to należy wciąż doskonalić i rozwijać lokalne systemy rozwiązywania problemów uzależnień. Nowoczesne podejście do problematyki uzależnień zakłada potrzebę zaangażowania się w działania profilaktyczne i naprawcze szerokiego kręgu instytucji, zarówno o charakterze administracyjnym, jak i placówek służby zdrowia, a także organizacji pozarządowych wyspecjalizowanych w świadczeniu usług określonego rodzaju.

Alkoholizm, narkomania, a także przemoc to choroba, która rozwija się latami, niepostrzeżenie. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do

ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego uzależnionego, one dotyczą wszystkich osób, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionym.

Podstawa prawna:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Narkotykowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie :

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
2. Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
3. Ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych
4. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
5. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
6. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
7. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
8. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

Inne dokumenty z realizacją których koresponduje realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie :

1. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010.
2. Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2010.
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie .

4. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Lubelskim na lata 2007 – 2010.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art. 4¹.1.) nakłada na gminę obowiązek realizowania - jako zadania własnego gminy - następujących przedsięwzięć:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 Ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

Przeciwdziałanie narkomanii również należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych i Przeciwdziałania w rodzinie będzie finansowana między innymi z wpływów uzyskanych ze środków, o których mowa w art.11¹ *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kodniu jest odpowiedzialny za wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na realizację programu GKRPA.

Sprawozdania roczne z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje Koordynator Programu wraz z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawia Radzie Gminy w Kodniu do przyjęcia.

Diagnoza sytuacji w gminie Kodeń w aspekcie problemów uzależnień.

Gmina Kodeń liczy ok. 4500 mieszkańców. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Kodeń została sporządzona

w oparciu o dane będące w dyspozycji GKRPA, GOPS i Komisariatu Policji. Z raportu działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w roku 2009 wpłynęło 13 wniosków o leczenie odwykowe. Skierowano 5 wniosków do sądu oraz 1 osoba podjęła leczenie odwykowe w systemie zamkniętym i 2 osoby w systemie otwartym.

Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Terespolu wynika, że na terenie Gminy Kodeń dochodziło do następujących zdarzeń związanych ze spożyciem alkoholu:

- naruszenia prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu;
- wykroczenia związane bezpośrednio z alkoholem (nielegalna sprzedaż, nielegalny obrót alkoholem);
- przypadki nieprzestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- zatrzymania nietrzeźwych kierowców;
- konieczność sporządzania wniosków w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- przestępstwa dokonane pod wpływem alkoholu, bądź narkotyków;
- interwencje domowe, których główną przyczyną były sytuacje konfliktowe spowodowane przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu;
- stosowanie procedury Niebieskiej Karty;

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i terapeutycznej w zakresie alkoholizmu i narkomani - instytucje i organizacje pracujące w obszarze profilaktyki.

Rozwiązywanie problemów uzależnień wymaga współdziałania szeregu instytucji, oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, administracji, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy związanej z alkoholem i narkotykami.

W gminie Kodeń rozwiązywaniem tych problemów zajmują się:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kodniu
- Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie w Kodniu
- Szkoły Podstawowe i Gimnazjum
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kodniu
- Posterunek Policji
- Ośrodek Zdrowia w Kodniu
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Jedność”
- Kościoły
- Lokalni liderzy

Cele Programu :

- 1. inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych, używania narkotyków i stosowania przemocy w rodzinie;*
- 2. przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw uzależnienia;*
- 3. oddziaływanie na osoby uzależnione oraz udzielanie pomocy ich rodzinom.*

Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

1. Prowadzenie i finansowanie Punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie:
  - a. nawiązanie życzliwego, nie oceniającego kontaktu z klientem,
  - b. rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymywania,
  - c. uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
  - d. prowadzenie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej,
  - e. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkotykowe i alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej,
  - f. informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego, motywowanie do leczenia,
  - g. udzielenie wsparcia po zakończonym leczeniu,
  - h. współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy ofiarom przemocy domowej w ramach Ogólnopolskiego Pogotowia Dla Ofiar Przemocy Domowej NIEBIESKA LINIA.
2. Realizacja zadań pomocy ludziom uzależnionym po przebytych podstawowym programie terapii - programy wspierające, motywujące i podtrzymujące abstynencję.
3. Kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu na szkolenia i dofinansowywanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy.
4. Dofinansowywanie udziału w konferencjach, sympozjach i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji, ludzi

pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin na terenie Gminy Kodeń.

5. Współpraca z placówkami leczenia odwykowego i upowszechnianie informacji o istniejących placówkach leczenia odwykowego.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Dofinansowanie działań i programów związanych z opieką psychologiczną i prawną dla rodzin dotkniętych problemem przemocy.
2. Realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym .
3. Organizowanie szkoleń i konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy, poprzez współpracę z Policją, GOPS, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Motywowanie i kierowanie alkoholików i narkomanów do podejmowania leczenia.
6. Dofinansowywanie wypoczynku letniego, dożywiania na zajęciach pozalekcyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych problemami uzależnień i przemocą.
7. Organizowanie interdyscyplinarnych zespołów interwencyjnych składających się z przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problemami uzależnień oraz przemocy domowej.
8. Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
9. Wspieranie działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Dofinansowywanie, koordynacja oraz nadzór i kontrola realizacji programów profilaktycznych w szkołach.
2. Promowanie nowych, bardziej skutecznych programów profilaktycznych, opracowań autorskich i pilotażowych, zakup potrzebnych do tego materiałów.
3. Realizacja środowiskowych programów alternatywnych wobec uzależnień, adresowanych do dzieci i młodzieży, promujących życie bez alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
4. Realizacja programów socjoterapeutycznych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, w szczególności z problemem alkoholowym wraz z dożywianiem uczestników w świetlicach socjoterapeutycznych, klubach środowiskowych i innych placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego.
5. Prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci, klubów środowiskowych, grup profilaktycznych dla młodzieży oraz zlecenie ich prowadzenia organizacjom pozarządowym.
6. Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień na terenie Gminy Kodeń:
  - a. rozpoznawanie rynku problemów alkoholowych w zakresie zasobów i deficytów;
  - b. bilansowanie potrzeb i określanie prognoz socjologicznych stających się materiałem do opracowania strategii rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Kodeń;
  - c. reagowanie na potrzeby wynikające z otrzymanych raportów - uruchamianie programów interwencyjnych.

7. Inne formy oddziaływań profilaktycznych:

- a. organizacja i dofinansowywanie kampanii profilaktycznych lokalnych i udział w ogólnopolskich; prowadzenie kampanii i festynów trzeźwościowych z wykorzystaniem plakatów, ulotek, informatorów dla mieszkańców Gminy Kodeń i okolic;
- b. promocja imprez bezalkoholowych i zdrowego stylu życia m.in. dyskoteki, zawody sportowe, itp.;
- c. tworzenie warunków do powstawania alternatywnych miejsc spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży - prowadzenie klubów środowiskowych, klubów seniora, klubów młodzieżowych, klubów dla dzieci szkolnych, świetlic socjoterapeutycznych oraz grup wsparcia;
- d. opracowywanie, wydawanie i zlecenie druku broszur, biuletynów, ulotek i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym;

8. Edukacja i szkolenia:

- a. dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych;
- b. objęcie szkoleniami podstawowymi z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych osób uczestniczących w realizacji zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych;
- c. prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałaniu przemocy.

1. Wspieranie inicjatyw przeciwuależnieniowych po przedłożeniu oferty.

2. Propagowanie istniejących placówek wyspecjalizowanych w niesieniu pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
3. Wspieranie ruchów samopomocowych grup AA , grup wsparcia.
4. Wzmacnianie kompetencji w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem, poprzez szkolenia wybranych grup zawodowych, w tym w szczególności pracowników socjalnych, terapeutów, instruktorów, kuratorów społecznych zawodowych rodzin zastępczych, pracowników Środowiskowych Domów i Domów Pomocy Społecznej oraz członków GKRPA.
5. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów mających charakter grup roboczych koncentrujących się na rozwiązywaniu konkretnych zagadnień związanych z realizacją Programu przez współpracujące ze sobą instytucje i organizacje.

5. *Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 Ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.*

1. Zadbanie, aby w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych były widoczne informacje o szkodliwości spożywania alkoholu oraz zakazie podawania i sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym
2. Egzekwowanie uchybień na drodze sądowej.

6. *Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie klubów integracji społecznej.*

7 Zasady wynagradzania

1. Członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenia za udział w pracach komisji wynoszące za jedno posiedzenie:
  - a) przewodniczący komisji- 70 zł
  - b) pozostali członkowie- 50 zł